

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/pamiec/miejsca-pamieci/9523,SZAMOTULY-miasto-powiatowe.html>
03.05.2024, 17:58

SZAMOTUŁY (miasto powiatowe)

1. Przy ul. Dworcowej, obok mostu na Samie, 25 X 1978 r. odsłonięto głaz-pomnik powstańców wielkopolskich na betonowym cokole (proj. Ryszard Skupin). Umieszczono na nim metalową tablicę z napisem i taki sam krzyż powstańczy. Na tym samym podwyższeniu znajduje się podstawa pod wazon, a pod nim tablica z informacją o pomniku z lat międzywojennych. W tym miejscu stał od 1895 r. Powiatowy Pomnik Wojaków, przeniesiony w 1919 r. na cmentarz ewangelicki (obecnie nieistniejący). Staraniem Towarzystwa Powstańców Wielkopolskich odsłonięto tu 8 IX 1929 r. pomnik powstańców dłuta Marcina Rożka, który zniszczyli hitlerowcy 16 IX 1939 r.

2. Na gmachu Starostwa Powiatowego (ul. Wojska Polskiego 4) 15 I 2009 r. odsłonięto metalową tabliczkę upamiętniającą 90. rocznicę powstania wielkopolskiego i 10. rocznicę restytucji powiatu. Zdobí ją herb powiatu.

3. W północno-wschodniej części cmentarza

parafialnego znajduje się kwatera grobów poległych oraz zmarłych z ran żołnierzy I wojny światowej i powstańców wielkopolskich. Mogiły mają w większości jednakowe nagrobki o łukowatym zwieńczeniu. Pośrodku kwatery ustawiono w 1919 r. nieduży betonowy krzyż na postumencie schodkowego kształtu, restaurowany w latach 1946 i 1969. Na jego centralnej części widnieje napis: *Poległym na polu chwały cześć!* Na skraju kwatery 23 XI 2008 r. złożono ekshumowane z Kornwalii prochy urodzonego w Szamotułach podpułkownika Maksymiliana Ciężkiego (1898-1951), uczestnika powstania, a potem kierownika grupy, która złamała tajemnicę niemieckiej maszyny szyfrującej „Enigma”. W sąsiedztwie pochowano innych, zmarłych później uczestników powstania.

